

УДК 373.21:37.018.1:37.091.4
DOI: 10.24144/2524-0609.2025.57.16-20

Бадер Світлана Олександрівна

доктор педагогічних наук, професор
професор кафедри розвитку дитини раннього і дошкільного віку
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Лубни, Україна
svetmira23@meta.ua
<http://orcid.org/0000-0002-9225-423X>

Єпіхіна Марина Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри розвитку дитини раннього і дошкільного віку
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Лубни, Україна
dewdrop@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0003-0199-8186>

Гречишкіна Ірина Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, доцент
в.о.завідувача кафедри розвитку дитини раннього і дошкільного віку
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Лубни, Україна
grechishkina0807@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-3669-0731>

ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ З РОДИНАМИ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ НА ЗАСАДАХ МОНТЕССОРІ-ПЕДАГОГІКИ

Анотація. Сучасна дошкільна освіта все більше орієнтується на ціннісно-смыслову освітню парадигму, що фокусується на унікальності особистості. Педагогіка М. Монтессорі, що заснована на принципах природовідповідності, свободи вибору особистості, самостійності та підготовленого середовища, сьогодні набуває особливої значущості як ефективна система виховання, здатна забезпечити гармонійний розвиток дитини раннього віку. Тож, проблема взаємодії закладів шкільної освіти (ЗДО) з родинами дітей раннього віку набуває особливої актуальності в контексті ідей Монтессорі-системи. Метою статті є аналіз проблеми взаємодії ЗДО з родинами дітей раннього віку на засадах ідей Монтессорі-педагогіки, визначення провідних форм такої роботи. До провідних методів дослідження відносимо: аналіз, синтез й узагальнення, класифікацію. До провідних форм взаємодії ЗДО з родинами дітей раннього віку з урахуванням ідей педагогіки-Монтессорі зараховано: просвітницькі (батьківські збори нового формату, батьківські клуби, лекції, вебіари, інформативні буклети, пам'ятки та медіа матеріали), практико орієнтовані (майстер-класи, відкриті заняття, тренінги, практикуми з організації домашнього середовища, творчо-проектна діяльність щодо виготовлення дидактичного матеріалу для дітей раннього віку, сімейні проекти, спільні свята), дистанційні (он-лайн консультації, відео інструкції та міні-уроки, он-лайн спостереження, чати та групи у соціальних мережах) та індивідуальні (індивідуальні консультації, домашні візити, персональні бесіди, щоденники спостережень, індивідуальні майстер-класи).

Ключові слова: діти раннього віку, батьки дітей раннього віку, взаємодія закладів шкільної освіти з батьками, Монтессорі-педагогіка, дидактичний матеріал М. Монтессорі.

Актуальність дослідження. В умовах реформування системи дошкільної освіти України та зростання суспільного запиту на якісне виховання і розвиток підростаючої особистості, проблема партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти (ЗДО) з родинами дітей раннього віку набуває особливого значення. Саме ранній вік у сучасній психолого-педагогічній науці визначається як сензитивний період формування базових навичок самостійності, мовлення, сенсорного сприймання, що потребує узгоджених зусиль педагогів і батьків.

З іншого боку, саме Монтессорі-педагогіка, ґрунтуючись на ідеї вільного розвитку дитини в спеціально змодельованому середовищі, підкреслює провідну роль родини як першого соціального інституту у становленні особистості. Очевидно, що ефективність Монтессорі-освітнього середовища значною мірою залежить від залученості батьків до освітнього процесу, їхнього розуміння принципів самостійності, поваги до вибору дитини та готовності підтримувати її індивідуальні темпи розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зауважимо, що проблема співпраці ЗДО з батьками дітей доволі широко висвітлена у сучасному науковому полі. Новим поштовхом для зарубіжних дослідників став період пандемії COVID-19 [1]. Учені доводять необхідність моделювання нових механізмів взаємодії ЗДО з родинами, зокрема використання цифрових ресурсів, навчання батьків гнучкості, довіри до власних дітей.

Заслужують на увагу і розвідки Н.Lewis, S.Lipscomb, B.Hatfield, R.Weber, B.Green, L.Patterson [2], де мова йдеться про партнерство з батьками дітей саме раннього віку. Дослідники акцентують, що період раннього дитинства є критично важливим у формуванні базових соціальних і когнітивних навичок у особистості. Власне, взаємодія ЗДО та родини – запорука успішності означених процесів.

З іншого боку, теоретико-методологічні засади Монтессорі-педагогіки розкриті у роботах М.Дейвіса [3-4], І.Дичківської [5], Н.Григор'євої [6-

7], В.Хромець [8], М.Чепіля [9] та ін. Аналіз означених розвідок свідчить про їх концептуальну єдність та фокусує на узгодженості батьківських упливів та діяльності ЗДО в системі М.Монтессорі, адже дитина розвивається гармонійно лише тоді, коли вдома та в освітньому закладі діють подібні принципи – повага до особистості, стимулювання самостійності, створення умов для вільного вибору та дослідження. Методологія М.Монтессорі фактично передбачає партнерську модель, у якій батьки виступають активними співтворцями освітнього середовища, а не пасивними спостерігачами.

Натомість, проблема взаємодії ЗДО з батьками дітей раннього віку на засадах педагогіки М.Монтессорі все ще потребує теоретико-практичних досліджень.

Мета статті: аналіз проблеми взаємодії ЗДО з родинами дітей раннього віку на засадах ідей Монтессорі-педагогіки, визначення провідних форм такої роботи для подальшої оптимізації відповідної співпраці. **Методи** дослідження: аналіз (для визначення сутності провідних понять), синтез й узагальнення (для узагальнення думок провідних учених в означеній галузі), класифікація (для виокремлення й характеристики певних форм взаємодії ЗДО з родинами дітей раннього віку з урахуванням ідей педагогічної системи М. Монтессорі).

Виклад основного матеріалу. Зупинимось на провідних ідеях педагогіки М. Монтессорі як гуманістично орієнтованої системи щодо специфіки розвитку дітей раннього віку.

Центральною ідеєю всієї системи виховання за М.Монтессорі є визнання унікальності внутрішньої програми розвитку кожної дитини, яка розгортається відповідно так званих «сензитивних періодів» [3; 9]. Тобто мова йдеться про визнаний у всій психолого-педагогічній науці принцип природовідповідності. Власне, природовідповідність полягає в тому, щоб надати дитині можливість діяти саме в ті моменти, коли вона природно прагне до того чи того виду діяльності, уникаючи примусу.

З цим тісно пов'язаний наступний постулат педагогіки М.Монтессорі – свобода та самостійність вибору дитини раннього і дошкільного віку, що не тотожна вседозволеності, а розуміється як можливість для підростаючої особистості самостійно обирати діяльність у межах спеціально змодельованого середовища [4; 6].

Своєю чергою, підготовлене середовище для розвитку і виховання дітей раннього віку у педагогічній системі М.Монтессорі розглядається як «третій вихователь» після батьків та педагога. Монтессорі-середовище має низку ознак, зокрема:

- доступність, коли всі матеріали, меблі, предмети є у вільному доступі для дитини, що важливо для підтримки самостійності та ініціативності дитини;
- структурування – кожна річ у спеціально змодельованому середовищі має своє місце, а дитинна привчається повертати матеріали після їх використання, що сприяє структуруванню когнітивних процесів особистості;
- естетичність простору – гармонійне, охайне, привабливо оформлене середовище, що не переобтяжене зайвими деталями. Це сприяє формуванню естетичного смаку, відчуття краси та гармонії у дитини;
- безпечність, що віддзеркалює відповідність віковим та фізичним можливостям дітей раннього віку (відсутність токсичних матеріалів, гострих кутів, дуже дрібних деталей дидактичного матеріалу) [9]. У сучасних умовах становлення Української держави

категорія «безпечність середовища» набуває нового звучання, що пов'язано з вторгненням РФ на територію нашої країни. Тож безпека стає провідним принципом організації освітнього простору.

Не менш важливою ідеєю Монтессорі-педагогіки є розробка спеціального дидактичного матеріалу для роботи з дітьми раннього віку, серед якого можна виокремити: матеріал для вправ із практичного життя (для переливання води, пересипання круп, сервірування столу, догляду за кімнатними рослинами, гудзики, застібки тощо); сенсорні матеріали (кубики, паралелепіпеди, циліндри-вкладиші, кольорні таблички, дощечки, музичні дзвоники та ін.); мовленнєві матеріали (букви, рухомий алфавіт, картки з малюнками і словами); математичні матеріали (числові штанги, намистини для лічби); культурні матеріали (глобус, карти, каміння, мушлі, музичні інструменти, репродукції картин) тощо [10]. Як бачимо, дидактичний матеріал в педагогіці М.Монтессорі – це своєрідний провідник розвитку дитини раннього віку, що дозволяє пізнавати світ природно.

І, нарешті, провідною ідеєю всієї педагогічної системи М. Монтессорі є активна співпраця ЗДО, вихователів з родинами дітей. Зауважимо, що педагог виконує роль своєрідного фасилітатора в освітньому процесі ЗДО, який уважно стежить за розвитком дитини, але прямого втручання уникає [1]. Його безпосереднім завданням є педагогічна підтримка індивідуального темпу особистісного становлення підростаючої особистості у партнерстві з батьками [5].

Отже, провідні ідеї педагогіки М.Монтессорі за умови їх вдалої реалізації забезпечують не лише можливості для індивідуального розвитку та пізнання в ранньому віці, але й сприяють формуванню активної, самостійної й відповідальної особистості. Водночас, у центрі Монтессорі-педагогіки перебуває партнерство між педагогом та батьками. Саме цей тандем закладає основу для реалізації гармонійного освітнього середовища та сприяє підтримці природного розвитку дитини раннього віку. Безумовно, вихователь за системою М.Монтессорі не підмінює сімейний виховний вплив, але координує його, допомагаючи підтримати сензитивні періоди розвитку [7; 8]. Тож, взаємодія ЗДО з батьками дітей раннього віку стає базисом та важливою умовою реалізації Монтессорі-педагогіки.

Зупинимось на формах взаємодії ЗДО з родинами дітей раннього віку з урахуванням ідей педагогіки-Монтессорі, до яких зараховуємо: просвітницькі, практико-орієнтовані, дистанційні, індивідуальні.

Просвітницькі форми взаємодії ЗДО з родинами дітей раннього віку сфокусовані на інформуванні батьків щодо провідних ідей виховання у педагогіці М.Монтессорі, формування у них нового стилю мислення, орієнтованого на повагу до дитини, її унікальності та свободу вибору. Йдеться про усвідомлення принципів поваги до дитини як особистості, визнання її унікальності, права на свободу вибору й самостійності у межах підготовленого середовища.

До просвітницьких форм зараховуємо: батьківські збори нового формату, батьківські клуби, лекції, вебінари, інформативні буклети, пам'ятки та медіа матеріали.

Важливість означених форм зумовлюється певними факторами: по-перше, вони сприяють підвищенню педагогічної культури родин, забезпечуючи доступність науково обґрунтованих знань про закономірності розвитку дитини у «сензитивні періоди»; по-друге, просвітницькі заходи дозволяють сформувати у батьків стійке розуміння специфіки ролі вихователя-фасилітатора, що є ключовим у системі

М. Монтесорі; по-третє, такі форми створюють комунікативний простір для обміну досвідом між батьками та педагогами, що підсилює єдність вимог сім'ї і ЗДО. Просвітницька діяльність забезпечує своєрідну психологічну підтримку родини, допомагаючи подолати традиційні стереотипи виховання, які часто суперечать принципу природовідповідності.

Практико орієнтовані форми партнерства мають на меті спільну діяльність педагогів і батьків дітей раннього віку, що формує відповідні уміння та навички через досвід. До таких відносять: майстер-класи для батьків, відкриті заняття, тренінги, практикуми з організації домашнього середовища, творчо-проектна діяльність батьків для виготовлення дидактичного матеріалу для дітей раннього віку, сімейні проекти, спільні свята тощо.

Важливість практико орієнтованих форм зумовлюється тим, що вони забезпечують своєрідний перехід від пасивної батьківської позиції спостерігача до активного суб'єкта реалізації ідей педагогіки М.Монтесорі. Завдяки безпосередній участі у різних активностях, батьки мають змогу наочно побачити, як реалізуються принципи природовідповідності, свободи вибору й самостійності у взаємодії з дитиною раннього віку, та перенести отриманий досвід у домашнє середовище. Спільні заходи формують атмосферу довіри й взаєморозуміння, посилюють єдність вимог сім'ї та закладу дошкільної освіти, що особливо важливо для дітей раннього віку, які потребують стабільності й послідовності у вихованні.

Дистанційні форми взаємодії ЗДО з родинами дітей раннього віку на засадах Монтесорі-педагогіки являють собою сучасний спосіб педагогічної підтримки батьків, що поєднує гнучкість, доступність та партнерство. До таких зараховуємо: он-лайн консультації, відео інструкції та міні-уроки, он-лайн спостереження, чати та групи у соціальних мережах.

Дистанційні форми взаємодії ЗДО з батьками наразі набувають особливої значущості через воєнний стан в країні, перманентні повітряні тривоги тощо. Саме через упровадження таких видів співпраці родини дітей раннього віку можуть отримувати адресну підтримку незалежно від місця проживання, графіку

роботи та інших факторів, що ускладнюють особисті зустрічі. У контексті Монтесорі-педагогіки дистанційні форми взаємодії набувають особливої ваги, оскільки дозволяють зберігати безпосередній контакт між вихователем-фасилітатором і сім'єю, водночас розширюючи можливості для впровадження гуманістичних ідей у щоденне життя дитини. Таким чином, дистанційна співпраця забезпечує цілісність виховного процесу «дитина – родина – ЗДО» навіть за умови фізичної віддаленості його учасників.

І, нарешті, особливу групу становлять *індивідуальні форми* взаємодії закладу дошкільної освіти з родинами дітей раннього віку, які спрямовані на врахування унікальних потреб кожної дитини та особливостей сімейного виховання. До таких форм належать: індивідуальні консультації педагогів і психологів, що надають батькам можливість отримати цілеспрямовані поради з урахуванням специфіки розвитку їхньої дитини; персоналізовані рекомендації щодо організації освітнього простору вдома, підбору дидактичних матеріалів, корекції стилю взаємодії з малюком; ведення педагогічних щоденників і портфолію, де відображаються динаміка розвитку, досягнення та «сензитивні періоди» дитини; а також практика домашніх візитів, які дозволяють вихователю безпосередньо ознайомитися з умовами сімейного середовища та надати адресну допомогу батькам.

Важливість індивідуальних форм взаємодії полягає у їхній гнучкості та здатності створювати максимально комфортні умови для гармонійного розвитку дитини. Завдяки індивідуальним консультаціям і спостереженням педагог може виконувати роль фасилітатора, коригуючи процес виховання без прямого тиску, а сім'я отримує відчуття партнерської співпраці та педагогічного захисту [2; 11]. Домашні візити й ведення портфолію, своєю чергою, поглиблюють взаєморозуміння між педагогами та батьками, сприяють налагодженню довірливих відносин і формують єдину траєкторію розвитку дитини у контексті співпраці «родина – ЗДО».

Узагальнимо провідні форми взаємодії ЗДО з родинами дітей раннього віку в контексті Монтесорі-педагогіки у вигляді таблиці (Таблиця 1).

Таблиця 1

Форми взаємодії ЗДО з родинами дітей раннього віку в контексті Монтесорі-педагогіки

Форми взаємодії	Види	Мета в контексті ідей Монтесорі-педагогіки
Просвітницькі	Батьківські збори нового формату, батьківські клуби, лекції, вебінари, інформативні буклети, пам'ятки та медіа матеріали.	Поширення знань про принципи Монтесорі-педагогіки, формування педагогічної культури батьків дітей раннього віку
Практико орієнтовані	Майстер-класи, відкриті заняття, тренінги, практикуми з організації домашнього середовища, творчо-проектна діяльність щодо виготовлення дидактичного матеріалу для дітей раннього віку, сімейні проекти, спільні свята	Надання батькам практичних умінь, узгодження освітнього середовища в ЗДО та вдома на засадах ідей Монтесорі-педагогіки, розвиток партнерства
Дистанційні	Он-лайн консультації, відео інструкції та міні-уроки, он-лайн спостереження, чати та групи у соціальних мережах	Забезпечення підтримки родини поза межами ЗДО, гнучкий доступ до знань і практики, розширення співпраці
Індивідуальні	Індивідуальні консультації, домашні візити, персональні бесіди, щоденники спостережень, індивідуальні майстер-класи	Урахування унікальних потреб дитини, допомога батькам у створенні сприятливого середовища, посилення довіри в системі «педагог – родина».

Висновки. Взаємодія ЗДО родинами дітей раннього віку на засадах педагогіки М. Монтесорі є ключовою умовою забезпечення цілісного та гар-

монійного розвитку підростаючої особистості. Провідні ідеї Монтесорі-педагогіки – природовідповідність, свобода вибору, самостійність, ор-

ганізація підготовленого середовища та фасилітуюча роль вихователя – отримують своє практичне втілення лише за умови активного партнерства з батьками. Аналіз сучасних форм співпраці дозволяє виокремити чотири основні групи: просвітницькі, практико орієнтовані, дистанційні та індивідуальні, кожна з яких має специфічне значення для підвищення педагогічної культури батьків, залучення їх до спільної діяльності, забезпечення адресної підтримки та формування єдиного освітнього простору «дитина – родина – ЗДО». Таким чином, вза-

ємодія ЗДО з родинами дітей раннього віку на засадах Монтесорі-педагогіки має не лише виховне та розвивальне значення, але й виступає стратегічним напрямом модернізації дошкільної освіти в Україні, адже забезпечує реалізацію гуманістичної парадигми, формує нову культуру батьківсько-педагогічного партнерства та сприяє становленню активної, самостійної і відповідальної особистості змалку. Перспективи подальших розвідок убачаємо у дослідженні управлінської ролі вихователя в системі Монтесорі-педагогіки.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї роботи.

Список використаної літератури

1. Bigras N., Lemay L., Lehrer J., Charron A., Duvali S., RobertMazaye C., Laurin E. Early childhood educators' perceptions of their emotional state, relationships with parents, challenges, and opportunities during the early stage of the pandemic. *Early Childhood Education*. 2021. №49. P.775–787.
2. Lewis H.R., Lipscomb S.T., Hatfield B.E., Weber R., Green B., Patterson L. Family-Teacher Relationships and Child Engagement in Early Care and Education. *Societies*. 2023. №13. P.67.
3. Дейвіс С. Монтесорі для малюків. Як виховати допитливу й відповідальну дитину: посібник для батьків. / переклад з англ. О.Савінова. Київ: BOOKCHEF, 2023. 256 с.
4. Дейвіс С., Узодайк Дж. Монтесорі для немовлят. Як виховувати дитину з любов'ю, повагою та розумінням. Київ: BOOKCHEF, 2025. 288 с.
5. Дичківська І. М. Педагогіка М. Монтесорі: виклики сучасності: монографія. Рівне: Волин. обереги, 2016. 384 с.
6. Григор'єва Н.А. Виховання самостійності у дітей дошкільного віку засобами педагогіки М. Монтесорі. дис. на здобуття ступеня доктора філософії. 011 – Освітні педагогічні науки. 2024. 310 с.
7. Григор'єва Н. Ідеї М. Монтесорі щодо ролі і функцій педагога закладу дошкільної освіти та їх використання в умовах реформування вітчизняної дошкільної освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2021. №1. С.79–85.
8. Хромець В. Марія Монтесорі: педагогічна концепція. Київ: Дух і Літера, 2024. 41 с.
9. Чепіль М.М. Педагогіка Марії Монтесорі: навч. посіб. Київ: Слово, 2017. 271 с.
10. Педагогіка Марії Монтесорі: минуле і сучасність: навчальний посібник / Радул О.С., Прибора Т.О., Андросова Н.М., Завітренко Д.Ж. / за заг. ред. О.С.Радул. Кропивницький: ФОП Піскова М.А., 2023. 226 с.
11. Demangeon A., Claudel-Valentin S., Aubry A., Tazouti Y. A meta-analysis of the effects of Montessori education on five fields of development and learning in preschool and school-age children. *Contemporary Educational Psychology*. 2023. №73. URL: <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2023.102182>

References

1. Bigras, N., Lemay, L., Lehrer, J., Charron, A., Duvali, S., RobertMazaye, C., & Laurin, E. (2021). Early childhood educators' perceptions of their emotional state, relationships with parents, challenges, and opportunities during the early stage of the pandemic. *Early Childhood Education*, 49, 775–787.
2. Lewis, H.R., Lipscomb, S.T., Hatfield, B.E., Weber, R., Green, B., & Patterson, L. (2023). Family-Teacher Relationships and Child Engagement in Early Care and Education. *Societies*, 13, 67.
3. Deivis, S. (2023). *Montessori dlia maliukiv. Yak vykhovaty dopytlyvu y vidpovidalnu dytnynu: posibnyk dlia batkiv* [Montessori for toddlers. how to raise a curious and responsible child: a guide for parents]. BOOKCHEF. [in Ukrainian].
4. Deivis, S., & Uzodaik, Dzh. (2025). *Montessori dlia nemovliat. Yak vykhovuvaty dytnynu z liubov'iu, povahoju ta rozuminniam* [Montessori for babies. how to raise a child with love, respect, and understanding]. BOOKCHEF. [in Ukrainian].
5. Dychkivska, I.M. (2016). *Pedahohika M. Montessori: vyklyky suchasnosti* [Pedagogy of M. Montessori: challenges of modernity]. Volyn. oberehy [in Ukrainian].
6. Hryhorieva, N.A. (2024). *Vykhovannia samostiinosti u ditei doshkilnoho viku zasobamy pedahohiky M. Montessori* [Fostering independence in preschool children using the methods of M. Montessori's pedagogy]. (Unpublished PhD thesis). [in Ukrainian].
7. Hryhorieva, N. (2021). *Idei M. Montessori shchodo roli i funktzii pedahoha zakladu doshkilnoi osvity ta yikh vykorystannia v umovakh reformuvannia vitchyzniano doshkilnoi osvity* [Montessori on the role and functions of a preschool teacher and their use in the context of reforming domestic preschool education]. *Psykhologo-pedahohichni problemy suchasnoi shkoly*, 1, 79–85. [in Ukrainian].
8. Khromets, V. (2024). *Mariia Montessori: pedahohichna kontseptsiiia*. [Montessori: pedagogical concept]. Duh i Litera [in Ukrainian].
9. Chepil, M.M. (2017). *Pedahohika Marii Montessori* [Maria Montessori's Pedagogy]. Slovo [in Ukrainian].
10. Radul, O.S., Prybora, T.O., Androsova, N.M., & Zavitrenko, D. Zh. (2023). *Pedahohika Marii Montessori (2023): mynule i suchasnist* [Maria Montessori's Pedagogy: Past and Present]. FOP Piskova M.A. [in Ukrainian].
11. Demangeon, A., Claudel-Valentin, S., Aubry, A., & Tazouti, Y. (2023). A meta-analysis of the effects of Montessori education on five fields of development and learning in preschool and school-age children. *Contemporary Educational Psychology*, 73. URL: <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2023.102182>

Статус статті: Отримано: 15.09.2025 Прийнято: 19.10.2025 Опубліковано: 30.10.2025

Bader Svitlana

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Department of Early and Preschool Child Development
State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University», Lubny, Ukraine

Yepikhina Maryna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Department of Early and Preschool Child Development
State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University», Lubny, Ukraine

Hrechyshkina Iryna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Department of Early and Preschool Child Development
State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University», Lubny, Ukraine

**INTERACTION BETWEEN KINDERGARTEN AND FAMILIES WITH EARLY AGE CHILDREN ON
THE BASIS OF MONTESSORI PEDAGOGY**

Abstract. Modern preschool education is increasingly oriented towards a value-semantic educational paradigm that focuses on the uniqueness of the individual. M. Montessori's pedagogy, which is based on the principles of nature, freedom of choice of the individual, independence and a prepared environment, is gaining special significance today as an effective system of education that can ensure the harmonious development of an early child. Therefore, the problem of interaction between preschool educational institutions and families of early childhood children is gaining particular relevance in the context of the ideas of the Montessori system. The purpose of the article is to analyze the problem of interaction of preschool educational institutions with families of early childhood children based on the ideas of Montessori pedagogy, to determine the leading forms of such work for further optimization of the corresponding cooperation. The leading research methods include: analysis (to determine the essence of the leading concepts), synthesis and generalization (to generalize the opinions of leading scientists in the specified fields), classification (to identify and characterize certain forms of interaction of preschool educational institutions with families of early childhood children, taking into account the ideas of the pedagogical system of M. Montessori). The leading forms of interaction of early childhood education centers with families of young children, taking into account the ideas of Montessori pedagogy, include: educational (new-format parent meetings, parent clubs, lectures, webinars, informative booklets, memos and media materials), practically oriented (master classes, open classes, trainings, workshops on organizing the home environment, creative and project activities on producing didactic material for young children, family projects, joint holidays), distance (online consultations, video instructions and mini-lessons, online observations, chats and groups on social networks) and individual (individual consultations, home visits, personal conversations, observation diaries, individual master classes).

Keywords: early childhood children, parents of early childhood children, interaction of preschool education with parents, Montessori pedagogy, didactic material of M. Montessori